

-בלמ"ס-

נוהל זה הותר לעיון על פי חוק חופש המידע

			נהלי אח"מ
מספר: 300.01.052	תת-פרק: כללי	פרק: חקירות	
שם נוהל: הפרת הוראה חוקית חקירה והעמדה לדין			תאריך פרסום: 01/02/2014
			תאריך תחילה: 01/02/2014
			תאריך ביטול:
			נוסח: 1

מספר נוהל ישן 03.300.052

1. כללי

א. הפרת צו או החלטה של בית משפט מהווה עבירה של הפרת הוראה חוקית, לפי סעיף 287 לחוק העונשין, התשל"ז – 1977. במקביל ניתן לאכוף ציות לצו השיפוטי ע"י האמצעים הקבועים בסעיף 6 לפקודת ביזיון בית משפט. בנוסף, בחוקים מסוימים מוגדרות עבירות ספציפיות של הפרת צו מנהלי, כגון סעיף 237 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה – 1965 (אי קיום צו הפסקה מינהלי).

ב. הנחייה זו באה לאפיין את המקרים, בהם תפתח חקירה בחשד לעבירה של הפרת הוראה חוקית.

2. הגדרות

א. "סעיף 287" – סעיף 287 לחוק העונשין, התשל"ז – 1977.

- ב. "סעיף 6" – סעיף 6 לפקודת ביזיון בית משפט.
- ג. "צו" – צו, הוראה או החלטה אחרת, הניתנים כדין ע"י בית משפט או ע"י רשות מנהלית מוסמכת.
- ד. "צו עשה" – צו המורה לעשות פעולה פוזיטיבית מסוימת.
- ה. "צו לא תעשה" – צו האוסר עשיית פעולה מסוימת.
- ו. "הפרת צו" – אי קיום צו.

3. הנחיות

- א. לא תפתח חקירה פלילית בגין הפרת הוראה חוקית, לפי סעיף 287, כאשר מעשה ההפרה מהווה עבירה לפי הוראת חוק אחרת, כאשר ניתן לאכוף את ביצוע הצו באמצעות סעיף 6, או כאשר מצויה בחוק תרופה אחרת להפרה.

ב. מעשה ההפרה מהווה עבירה לפי הוראת חוק אחרת

ככלל, אם קיימת עבירה מיוחדת בגין הפרת צו מנהלי מסוים, תיק החקירה ייפתח בגין אותה עבירה ולא בגין הפרת הוראה חוקית לפי סעיף 287. להלן שתי דוגמאות:

1) הפרת צו הפסקת בניה מנהלי, שניתן מכוח סעיף 224 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה – 1965 ע"י הועדה המקומית/המחוזית לתכנון ובניה או ע"י מהנדס העיר, או שניתן לפי סעיף 225 לחוק זה ע"י קצין משטרה – מהווה עבירה לפי סעיף 237 לחוק זה. לפיכך, אין הפרת צו כאמור מהווה עבירה של הפרת הוראה חוקית. הוא הדין לגבי צווים אחרים המוצאים על פי חוק זה.

2) הפרת צו לסגירת עסק לממכר משקאות חריפים, שניתן ע"י קצין משטרה בדרגת רפ"ק ומעלה מכוח סעיף 23 לחוק רישוי עסקים, התשכ"ח – 1968, מהווה עבירה לפי סעיף 25 לחוק זה. לכן אי ציות לצו זה אינו מהווה עבירה על סעיף 287.

ג. ניתן לאכוף את ביצוע הצו באמצעות סעיף 6 לפקודת ביזיון בית-משפט

1) לעניין סעיף 6 יש להבחין בין שני מצבים – צו שאינו ניתן לאכיפה וצו שניתן לאכיפה.

2) **צו שאינו ניתן לאכיפה** – צו אינו ניתן לאכיפה כאשר ביצועו בלתי אפשרי עוד או בלתי מעשי. צו עשה, המחייב אדם למסור חפץ מסוים ואותו חפץ אבד או נגב – ביצועו בלתי אפשרי עוד. צו לא תעשה, האוסר ביצוע מעשה כלשהו (כגון הריסת מבנה) ואותו מעשה כבר נעשה – ביצועו בלתי מעשי.

בנוסף, צו המחייב/אוסר ביצוע מעשה מסוים מדי תקופה (כגון: צו המחייב להביא ילד לביקור אצל הורה מדי מספר

ימים, צו האוסר נגינה בבית עסק בשעות מסוימות וכד'),
אכיפתו בעתיד באמצעות סעיף 6 לא תרפא את הפרתו בעבר,
אשר נסתיימה זה מכבר, ולכן בגין ההפרות בעבר תיפתח
חקירה בגין סעיף 287.

לפיכך, כאשר הצו אינו ניתן לאכיפה – לא ניתן לממש את
האמצעים הקבועים בסעיף 6, ולכן הפרת הצו מהווה עבירה
על סעיף 287.

(3) **צו הניתן לאכיפה** – צו שטרם בוצע וכן צו שהופר אך ניתן
להשיב את המצב לקדמותו. אם ציווה בית-המשפט לבצע
מעשה מסוים והוא לא בוצע, או שציווה שלא לבצע דבר מה
והמעשה בוצע אך ניתן להחזיר את המצב הפיזי לקדמותו
ערב הפרת הצו (כגון צו האוסר על הקמת מתקן כלשהו על גג
בית, וניתן להסיר את המתקן שהוקם בניגוד לצו) – ניתן
לאכוף את הצו באמצעות סעיף 6 ולכן אין לפתוח בחקירה
בגין עבירה על סעיף 287.

ד. מצויה בחוק תרופה אחרת להפרה

1) לעיתים, ניתנים ע"י בית המשפט צווים במסגרת הליכי התדיינות בפניו, וישנן הוראות המסדירות את התרופות להפרת הצו. כך למשל, כאשר בית המשפט מצווה על צד במשפט אזרחי לגלות מסמכים ליריבו, קובעת תקנה 122 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד – 1984, כי התוצאה של אי קיום צו זה הינה מחיקת התביעה או כתב ההגנה (לפי העניין).

2) במקרה כזה, לא מתקיימים יסודות העבירה של הפרת הוראה חוקית, ואין לפתוח בחקירה פלילית, אלא אם כן עולה מנסיבות האירוע עבירה אחרת.

ה. קבלת תלונה ופתיחה בחקירה

1) התקבלה תלונה בדבר אי קיום צו, שיפוטי או מנהלי, יבדוק קצין המש"ל או הרמ"ח, לפי העניין, האם המקרה בא במסגרת אחד החריגים המנויים בס' 3 ב' – ד' לעיל:

א) אם התקיים החריג הקבוע בס' 3 ב' - יש לקיים חקירה בגין העבירה האחרת.

ב) אם התקיים אחד החריגים הקבועים בס' 3 ג' - ד' - תיגנז התלונה מהעילה "אין אשמה פלילית".

2) לא התקיים חריג כלשהו – יש לנהוג בתלונה כמותווה בפקודת מטא"ר 14.01.01 – "קבלת תלונה וסיווגה" - בחשד לעבירה של הפרת הוראה חוקית, לפי סעיף 287 לחוק העונשין.

